

ความเป็นมาของปัญหา

โทรทัศน์โคแพร์เข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลาประมาณ 22 ปีแล้ว และได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานคร 4 สถานี หรือ 5 ช่อง คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (2 ขาว-ดำ) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 (7 ขาว-ดำ) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 (9 ขาว-ดำ) และสถานีโทรทัศน์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งชาติช่อง 9 (11-12 ขาว-ดำ) และสำนักงานสถิติแห่งชาติรายงานไว้ในประเทศไทยปี 2517 มีประชาชน 684,689 ครอบครัว หรือ 10.2% มีโทรทัศน์ไว้ในครอบครอง ส่วนในกรุงเทพมหานครมีประชาชน 568,771 ครอบครัว หรือ 58.6 % เป็นเจ้าของโทรทัศน์ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างไรต่อชุมชน โดยเฉพาะเด็ก/นักวิจัยสื่อสารมวลชนหลายคนเห็นพ้องกันว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างใหญ่หลวงต่อชุมชนทั้งในแง่ทัศนคติ ความคิดเห็น การกระทำ การดำรงชีวิต และพฤติกรรม รวมทั้งการอ่านทั้งในแง่ดีและแง่เสีย

สำหรับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของเด็กนั้นไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดอาจกล่าวลงไปให้เด็กขาดใจว่าเป็นอย่างไร ส่วนใหญ่มักจะกล่าวเหมือน ๆ กัน คือรายการโทรทัศน์มีส่วนที่จะทำให้เด็กทั้งอ่านน้อยลงและมีส่วนกระตุ้นให้อ่านมากขึ้นเช่นกัน ในชีวิตประจำวันของบุคคลแทบทุกอาชีพจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการอ่านตลอดเวลาเพราะสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ป้ายประกาศโฆษณา ฯลฯ โคเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต สิ่งพิมพ์เหล่านี้ได้ช่วยให้อ่านเพิ่มประสบการณ์ ได้ความรู้ มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ บุคคลที่อ่านมากย่อมได้ประสบการณ์มาก ได้ค้นคว้าหาความรู้มาปรับปรุงงานในอาชีพของตนให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ยังสามารถใช้การอ่านแสวงหาความรู้ไปก่อประโยชน์ให้แก่สังคมได้

4
E.L. ...
...

4

ในโรงเรียนการอ่านก็มีความสำคัญต่อนักเรียนมาก เพราะวัยเรียนเป็นวัยที่
 เหมาะแก่การศึกษาหาความรู้ นักเรียนจำเป็นต้องอ่านเพื่อค้นหาหาความรู้จากหนังสือ
 เพราะการศึกษาในปัจจุบันของอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาด้วยตนเอง
 การอ่านเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนเพราะการเรียนรู้ทุกแขนงวิชาต้องใช้การอ่านทั้งสิ้น

* จะเห็นได้ว่า ทั้งโทรทัศน์และการอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและ เป็น
 ส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของนักเรียน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาให้ทราบผลที่แน่ชัด
 เกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียน ด้วยเหตุที่นักเรียนมีโอกาส
 ใ้ชมโทรทัศน์อยู่เป็นประจำทุกวัน ดังนั้นลักษณะนิสัยและความสนใจในการอ่านหนังสือ
 ของนักเรียนย่อมตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งที่นักเรียนได้รับอยู่ เป็นนิจ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อนักเรียนอย่าง
 กว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยถึงอิทธิพลของรายการ
 โทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรม ความประพฤติ บุคลิกภาพ ความคิดเห็น ทศนคติ และการเรียน
 การศึกษาของนักเรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา จนถึง
 อุดมศึกษา ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียน
 นั้น สำหรับในประเทศไทยยังไม่มีงานวิจัยเรื่องนี้ กล่าวได้ว่า มีแต่งานวิจัยในต่าง
 ประเทศเพียง 3-4 ชิ้นเท่านั้น คือ

ในระหว่าง ค.ศ. 1968 ถึง 1969 เพเนโลพ เจนกินส์ (Penelope Jen-
 kins) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Children's Reading and Children's Television:
 a Survey of 6 and 7 year-old Children in Leeds มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของเด็กวัย 6-7 ปี โดยส่งแบบสอบถามไปยัง
 ตัวอย่างประชากร 677 คน จาก 28 โรงเรียนในเมืองลีดส์ ยอร์กไชร์ (York-
 shire) ผลปรากฏว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กในวัยนี้ เด็กจะเลือก
 อ่านหนังสือหรือหนังสือการ์ตูนที่คุ้นเคยและได้ชมจากรายการโทรทัศน์ เด็กส่วนมากไป

ใช้ห้องสมุดจากการกระตุ้นของโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครอง โรงเรียนและห้องสมุดควร
จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมเด็กให้อ่านหนังสืออย่างกว้างขวางและมากขึ้นได้ โดยจัดให้
เด็กได้มีหนังสืออ่านอย่างพอเพียงทั้งที่โรงเรียนและที่ห้องสมุด¹

ใน ค.ศ. 1970 ดร. เจมส์ อี แอลเลน (Dr. James E. Allen)
ร่วมกับสถานี Children's Television Workshop (CTW) โดยจัดตั้งโครงการ
ทดลองขึ้นโครงการหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการ
อ่านของเด็กวัย 7-10 ปีอย่างไร ผลปรากฏว่ารายการโทรทัศน์ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้
กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะรายการตอบปัญหา ทำให้เด็กอยากรู้อยากเห็นและอยากอ่าน
หนังสือมากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กที่อ่านอยู่แล้วอ่านมากขึ้นและเด็กที่ไม่เคยอ่านให้เริ่มอ่าน
และการที่จะทำให้มีผลต่อการอ่านต้องอาศัยความร่วมมือจากครู²

ค.ศ. 1972 เฮนรี เจ เกอเซ (Henry J. Goetze) ได้วิจัยเรื่อง Reading
Interests of Junior High School Students เพื่อสำรวจความสนใจในการ
อ่านของนักเรียนมัธยมในโรงเรียนแห่งหนึ่งย่านมหานครแจตแลนต้า โดยการส่งแบบ
สอบถามไปยังตัวอย่างประชากร 450 คน แยกตามระดับคะแนน นิว เฟส และระดับการศึกษา
เพื่อทราบความสนใจและนิสัยในการอ่าน สรุปผลได้ว่านักเรียนมัธยมดูเหมือนสนใจ
อ่านเรื่องลึกลับ สืบสวน องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน คือ นิตยสาร ภาพยนตร์โทรทัศน์
และรายการโทรทัศน์³

¹Penelope Jenkins, "Children's Reading and Children's
Television: a Survey of 6 and 7 year-old Children in Leeds,"
Journal of Librarianship, III(April, 1971), 136-49.

²Children's Television Workshop 1970-1971: a proposal.
(Princeton: Educational Testing Service, 1970).

³Henry J. Goetze, "Reading Interests of Junior High School
Students," Research in Education, VIII(October, 1973), 90.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความสนใจ และความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรายการโทรทัศน์
2. เพื่อสำรวจความสนใจ และความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการอ่านหนังสือ
3. เพื่อสำรวจลักษณะการชมรายการโทรทัศน์และลักษณะการอ่านหนังสือของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษา อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียนในระดับนี้
5. เพื่อสำรวจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่านหนังสือของนักเรียนใน ระดับนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จำกัดขอบเขตในการสำรวจเฉพาะความสนใจ และความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อการชมรายการโทรทัศน์ภาคหัวค่ำของ สถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 แห่ง คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งชาติ ช่อง 9
2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปี

การศึกษา 2518 ของโรงเรียนรัฐบาล 5 โรง ได้แก่ โรงเรียนวัดสุทธิวาราม
โรงเรียนวัดชินนโรส โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนสายปัญญา และโรงเรียน
สตรีวิคตอเรียสวรวรค์ ของโรงเรียนราษฎร์ 5 โรง ได้แก่ โรงเรียนกิตติคุณวิทยา
โรงเรียนอังกาศครุสคอนแวนต์ โรงเรียนเซนโยเซฟคอนแวนต์ โรงเรียนวรรมวิทย์
และโรงเรียนศึกษาวัฒนา

ขอตกลงเบื้องต้น

1. แบบสอบถามที่สร้างครอบคลุมปัญหาเกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์ และ
การอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ตัวอย่างประชากรที่สุ่มมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ถือเป็นตัวแทนที่ดี เชื่อถือได้

วิธีดำเนินการค้นคว้าวิจัย

1. ค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง
ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์
ความสนใจต่อการอ่านของนักเรียน อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของ
นักเรียน
2. ผนวกรสนักวิจัยบุคคลต่าง ๆ ทั้งนักเรียน นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย
และผู้เชี่ยวชาญที่อยู่ในวงการโทรทัศน์และวงการการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริง
และนำมาจัดลำดับเนื้อหาในแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่กองการจะทราบเพื่อผลการ
วิจัยครั้งนี้
3. สุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพฯ-
มหานคร ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์
4. สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจรายละเอียดต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ เป็น
แบบให้เลือกตอบกับประเมินค่า
5. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคิดค่าตอบ เป็นร้อยละ ทำหน้าที่ของปัญหาโดยหา
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้จะอำนวยความสะดวกต่อไปนี้

1. สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับวงการโทรทัศน์เป็นแนวทางในการจัดและปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้เหมาะสมกับเวลาและเป็นประโยชน์แก่นักเรียน
2. เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยที่ดีในการชมรายการโทรทัศน์
3. เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการส่งเสริมค่านิยมการอ่านของนักเรียน
4. เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้ตระหนักว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านของนักเรียนและได้ทราบว่า รายการประเภทใดมีอิทธิพลกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น
5. เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาและวงการหนังสือ รวมทั้งบรรณารักษ์ได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ และหาทางปรับปรุงให้การอ่านของนักเรียนขยายวงกว้างออกไป
6. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัย ค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนต่อไป

นิยามของคำที่ใช้ในการวิจัย

คำจำกัดความของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อเรื่องและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งเอาไว้ จึงแยกให้เห็นดังนี้

อิทธิพล หมายถึง สิ่งที่มีอำนาจเหนือ

รายการโทรทัศน์ หมายถึง รายการต่าง ๆ ที่จัดออกอากาศในภาคหัวค่ำ ตั้งแต่เปิดสถานีจนถึงเวลา 21.00 นาฬิกา เป็นประจำทุกวันของสถานีโทรทัศน์ 4 แห่งคือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก

ของ 7 และสถานีโทรทัศน์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งชาติของ 9 ซึ่งผู้ชมสามารถเปิดรับชมได้ทั้งทางเครื่องรับโทรทัศน์ที่บ้านหรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่งซึ่งสัญญาณจากทางสถานีสามารถส่งไปถึง

การอ่าน หมายถึง การอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ทุกประเภทของนักเรียน

สิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งตีพิมพ์ทุกชนิด ได้แก่ หนังสือนวนิยาย นิทาน สารคดี การ์ตูน หนังสือพิมพ์ หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ (หนังสืออ่านนอกเวลา) นิตยสาร และวารสาร ฯลฯ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2518 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดสุทธิวาราม โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนวัดศิโนรส โรงเรียนสายปัญญา โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ โรงเรียนศึกษาวัดนา โรงเรียนช่างศาครุสคอนแวนต์ โรงเรียนนวมวิทย์ โรงเรียนกิตติคุณวิทยา และโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย